

Butlletí de la Societat Catalana de Pedagogia

Núm. 12

octubre 2007

IEC Cent anys 1907 2007

Índex

Nova junta.....	2
Activitats de la Societat.....	2
Notícies d'educació.....	2
Congressos i seminaris.....	3
Publicacions de la Societat.....	4
In memoriam Buenaventura Delgado Criado (1935-2007).....	4
Socis i sòcies.....	4
Publicacions rebudes i informació sobre noves publicacions.....	5
Comentaris de llibres.....	6

Nova junta

Junta de la Societat Catalana de Pedagogia elegida per al període 2007-2011 a la darrera assemblea

President: Martí Teixidó i Planas
Vicepresident: Joan Mallart i Navarra
Vicepresident: Joan Soler i Mata
Secretari/a: Josep Palau i Orta
Tresorera: M. Dolors Maura i Pascuet
Director de publicacions: Conrad Vilanou i Torrano
Vocal: Immaculada Bordas i Alsina
Vocal: Enric Corominas i Rovira
Vocal: Rosa M. Codines i Farré
Vocal: Sofia Isus i Barado
Vocal: Josep-Lluís Rodríguez i Bosch

La nova junta es posa a la disposició de tots els socis i sòcies tant per donar continuïtat a les accions anteriors, com per rebre noves inquietuds i iniciatives. Des d'aquestes pàgines volem agrair tota la dedicació i la tasca desenvolupada per la junta anterior, molt especialment pel president Sr. Lluís Busquets.

Activitats de la Societat

La sessió inaugural del curs 2007-2008 tindrà lloc el dia 1 d'octubre, a les 19h, a la Sala Turró de la Reial Acadèmia de Medicina (carrer del Carme, 47) amb una lliçó inaugural a càrrec del Sr. Jordi Monés i Pujol-Busquets, professor i investigador, amb el títol *Cent anys d'Institut d'Estudis Catalans, un segle de pedagogia*.

Els dies 15 i 16 de juny, va tenir lloc el Simposi sobre Escoltisme i Educació, per commemorar el centenari de la fundació d'aquesta organització educativa mundial. El simposi, coordinat pel Sr. Josep González-Agàpito, va ser organitzat per la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, en cooperació amb la Societat Catalana de Pedagogia i la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. Hi participaren els Srs. Lluís Busquets i Joan Mallart per la nostra societat i el Sr. Mòn Marquès per la d'Història de l'Educació.

En el marc de la XXXIX Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent, el dia 23 d'agost, va tenir lloc la Jornada sobre *L'ensenyament del català a Catalunya Nord: models lingüístics i didàctics*, organitzada per la Delegació Territorial de l'IEC a Perpinyà, el Centre de Recerques d'Estudis Catalans (CREC de la Universitat de Perpinyà) i l'Associació per a l'Ensenyament del Català (APLEC). Per la Societat Catalana de Pedagogia hi participà el Sr. Joan Mallart.

El 27 d'octubre s'ha organitzat, com en anteriors edicions, una anada col·lectiva a la proclamació dels Premis Octubre, a la ciutat de València. Coincidint amb la mateixa data, hi haurà una Jornada sobre Narracions i Pedagogia que vol ser una continuació dels treballs del Seminari de Narracions i del Seminari de Tardor de l'any 2006.

Notícies d'educació

Al Butlletí anterior, núm. 11 comentàvem que s'havia publicat el RD 1513, de 7 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims de l'Educació Primària (BO de l'E del 8-12-2006), i que es produïren crítiques fonamentades sobre el blindatge que feia l'administració central del nombre d'hores de classe de llengua i literatura castellana. Aquesta informació ha de ser completada amb el text aprovat per l'IEC sobre el tema i que reproduïm aquí pel seu interès:

“Després d'estudiar les noves disposicions reguladores dels ensenyaments mínims d'educació primària obligatòria i d'educació secundària obligatòria dictades pel Govern de l'Estat (Reial decret 1513/2006 i Reial decret 1631/2006, respectivament), l'Institut d'Estudis Catalans manifesta la seva profunda preocupació per les conseqüències negatives que es poden generar pel que fa a la posició del català en aquests cicles educatius. En aquest sentit, l'IEC en vol remarcar diversos aspectes:

1. La nova regulació obstaculitza l'assoliment per a la llengua catalana del mateix nivell de competència que, en canvi, es vol assegurar per a la llengua castellana.
2. L'ordenació proposada implica un tractament desigual de les dues llengües, en perjudici del català.
3. Malgrat el mandat exprés de l'article 3.3 de la Constitució, el Govern estatal, amb les noves regulacions educatives, mostra una total despreocupació per la consolidació i el desenvolupament del català.
4. D'altra banda, el caràcter minuciós i exhaustiu de les noves reglamentacions, així com llur rigidesa i llur mateix rang normatiu, signifiquen un desconeixement greu de les competències que l'article 131.3 de l'Estatut assigna a la Generalitat pel que fa a la definició dels currículums i plans d'estudi dels cicles educatius. D'aquesta manera, s'obstaculitza l'acció autonòmica per a assegurar l'aprenentatge i el coneixement de la llengua pròpia de Catalunya.
5. La decisió del Govern estatal ha prescindit de la ponderació dels resultats comparatius de les competències lingüístiques dels estudiants, que proven que l'ordenació anterior no ha reduït el nivell de competència en llengua castellana. Aquesta no presenta cap diferència significativa amb les dades de la resta de l'Estat, mentre que la competència en llengua catalana se situa encara per sota de la relativa al castellà.
6. A més, la nova ordenació comporta restringir considerablement la funció compensadora que té l'àmbit escolar per a corregir el desequilibri social dels usos lingüístics”.

[Text redactat per la Comissió delegada del Consell Permanent de l'IEC, formada per Enric Argullol, Josep González-Agàpito, Isidor Marí i Antoni M. Badia i Margarit. Aprovat en la sessió del Consell del dia 14 de febrer de 2007].

També han opinat sobre la qüestió i s'hi ha manifestat les entitats adherides a la Plataforma pel Català a l'Escola. Es pot llegir el manifest a: <http://www.pelcatala.lateneu.org/>
I també un text més recent encara: <http://omnium.cat/media/8214.pdf>

Congressos i seminaris

El Projecte Educatiu de Ciutat de Barcelona celebrarà les seves VIII Jornades el dilluns 26 i el dimarts 27 de novembre de 2007. Convocades pel Consell Directiu del PEC, les Jornades "Educció en xarxa: Els projectes integrals d'educació a Barcelona" seran precedides per cinc Grups de treball preparatoris i clouran amb un Plenari del PEC que aprovarà el nou Pla d'acció 2008-2011. Per a més informació i per a inscriure-us-hi: http://www.bcn.es/imeb/pec/catala/08_jornades/programa.htm

Ens fem ressò de les Jornades 'La llengua que hem d'ensenyar a aprendre' celebrades a la Universitat de Vic els dies 5 i 6 de setembre, preparatòries ja del proper 3r Simposi sobre l'ensenyament del català no catalanoparlants.

Simposi Internacional sobre el Català al Segle XX: Balanç de la Situació i Perspectives. A la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (c. Carme, Barcelona), els dies: 24, 25 i 26 d'octubre de 2007.

XI Congrés Nacional de Teoria de l'Educació: Educació, Gènere i Polítiques d'Igualtat, se celebrarà a València del 2 al 4 de juliol de 2008. Organitzat per la *Sociedad Española de Pedagogía*, Informació a: www.uv.es/SOESPE

XIV Congrés Nacional de Pedagogia (III Iberoamericana), congrés que ja havíem anunciat en aquestes mateixes pàgines. Ara disposem de més informació, el tema i les dates: tindrà lloc a Saragossa, entre els dies 17 i 20 de setembre de 2008, amb el tema general d'Educació, ciutadania i convivència. Diversitat i sentit social de l'educació. El Congrés comptarà amb conferències, taules rodones, tallers i pòsters, en cinc grans seccions, cadascuna amb tres ponències. Les seccions són les següents: Valors i convivència ciutadana; Drets humans i polítiques educatives; Família, societat i xarxes de comunicació; Escola i formació per a la ciutadania; Disseny i avaluació de programes de convivència i ciutadania. Més informació a l'entitat organitzadora, la *Sociedad Española de Pedagogía*: www.uv.es/SOESPE

1a Jornada de Mediació Educativa: *Feeling*, més enllà del *Bullying*. La promoció de la convivència en els centres educatius. El dia 26 d'octubre de 2007 a la sala Miguel Hernández de Sabadell, de 9:30 a 18:30 hores.

I Congrés Internacional de Violència Escolar (*Bullying*), organitzat pel Vicerectorat d'Extensió Universitària, tindrà lloc del 21 al 23 del mes de novembre, a l'Auditori de la Universitat d'Almeria.. Més informació a <http://www.ual.es/Congresos/violencia2007/>

S'editarà un manual amb les comunicacions presentades i els treballs que el comitè editorial seleccioni al *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, <http://www.ijpsy.com/>, Volum 8 (2).

Congrés Internacional d'Educació Especial "XXV anys de Llei d'Integració Social dels Minusvàlids. L'Educació Especial Avui" Facultat de Ciències de l'Educació. Universitat de Còrdova: <http://www.uco.es/dptos/educacion/congresoespecial.htm>

Congrés sobre Avaluació de la Qualitat Universitària i de la Investigació, organitzat per la Fundació Espanyola de Ciència i Tecnologia FECYT, la FEUGR, en col·laboració amb el CSIC, l'ANEP, la CNEAI, l'ACAP i l'ISI, a la Facultat de Ciències de la Universitat de Granada: IV Congrés d' Avaluació de la Qualitat de la Investigació i de l'Educació Superior. Granada, del 22-26 d'octubre de 2007: <http://www.ugr.es/local/aepc/foro.php>
Inscripcions i normes per a comunicacions: <http://feugr.ugr.es/>

XXI *Encuentro Gallego-Portugués de Educadoras y Educadores por la Paz*, 4, 5 i 6 de maig de 2007, a Chaves, (Portugal). Organitzat per: l'Asociación Gallego-Portuguesa de Educación para la Paz (AGAPPAZ), Educadores/as por la Paz-Nova Escola Galega, Dt. de Pedagogia i Didàctica de la Universitat de A Coruña, Movimento dos Educadores pela Paz de Portugal (MEP), Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro - Pólo de Chaves (UTAD).

UNESCO-CEPES conference "Demographics and Higher Education in Europe. An Institutional Perspective", del 12-10 al 13-10, a Bucarest (Romania).

European University Association (EUA) Autumn Conference 2007, Wroclaw, Polònia, 25-27 d'octubre

Publicacions de la Societat

Es prepara la publicació de les actes del Seminari de Tardor 2006 sobre Narracions i Pedagogia. En aquests moments, recollits ja els originals, s'està treballant en la configuració general.

In memòria Buenaventura Delgado Criado (1935-2007)

El passat 8 de març 2007 va morir el professor Buenaventura Delgado, que havia estat membre actiu de la nostra Societat Catalana de Pedagogia i també de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. Havia participat sempre que podia a les activitats d'ambdues societats. Des de l'any 1968 i fins la seva jubilació s'havia dedicat a la docència universitària de la Història de l'Educació. Catedràtic d'aquesta disciplina des de 1982, va dirigir el Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona. Director d'una dotzena de tesis doctorals d'història de la pedagogia, va desenvolupar així mateix una prolífica activitat investigadora. Preocupat pels temes hispànics (Vives, Gracián, Unamuno, Giner de los Ríos, etc.) també es va interessar per la pedagogia catalana (Ferrer Guàrdia, Bardina, Xirau, Mallart i Cutó, etc.). Coneixedor de la *Institución Libre de Enseñanza*, també havia estudiat la seva repercussió a Catalunya. Va coordinar la *Historia de la educación en España y América* (3 vols., 1992-94) i últimament s'havia centrat en l'estudi de la història de la infància (*Historia de la infancia*, Ariel, Barcelona, 1998). Altres publicacions últimes versaren sobre el *Claustre de la Universitat de Barcelona*, *Baltasar Gracián*, etc. Descansi en pau el company i eminent pedagog.

Socis i sòcies

El dia 11 de juny va ser elegit com a president de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC el Sr. Josep González-Agàpito i Granell, soci de l'SCP i membre numerari de l'IEC. Ha vingut a substituir en el càrrec el Sr. Joan Vilà-Valentí, que ha cessat en aquesta responsabilitat que ocupava des del 2000. El dia 1 de setembre es va fer efectiu el nomenament i l'acompanyen en el nou consell de govern el Sr. Ricard Torrents com a vicepresident, el Josep Maria Casasús, tresorer, i el Sr. Josep Maria Panareda com a secretari.

Nascut a Mataró el 1946, González-Agàpito és catedràtic de Teoria i Història de l'Educació a la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona, facultat de la qual va ser degà. Ha publicat nombrosos treballs d'història de l'educació a Catalunya, així com altres de política educativa.

El nou equip de govern de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC ha estat escollit pel ple de la secció, integrat en l'actualitat per vint membres numeraris, catorze membres emèrits i un membre corresponent. La secció va ser creada l'any 1968 a fi de subratllar el caràcter d'acadèmia científica de l'institut. A més a més de la filosofia, també hi consten altres àrees com l'antropologia, les ciències de la comunicació, dret, economia, geografia, pedagogia i sociologia.

Tant al nou president Sr. Josep González-Agàpito com al vicepresident, Sr. Ricard Torrents i Bertrana, a tots dos, membres destacats de la Societat Catalana de Pedagogia, els donem la més cordial enhorabona i desitgem el millor en la seva gestió.

Aquest any la Creu de Sant Jordi ha estat atorgada a dos membres destacats de la nostra Societat: a la Sra. Sara Blasi i al Sr. Ricard Torrents. S'ho ben mereixen per la seva trajectòria i la seva contribució a la millora de l'educació al nostre país.

I tornem a tenir el goig de fer esment del Sr. Ricard Torrents, perquè el dia 12 de juliol es va presentar el llibre que conté treballs i assaigs d'una cinquantena d'estudiosos que s'han sumat a l'homenatge de la Universitat de Vic (UdV) al seu fundador, el soci de l'SCP i membre de l'IEC, Sr. Ricard Torrents. Hi van intervenir Assumpta Fargas, rectora de la UdV; Ramon Pinyol, en nom del comitè d'edició del volum; Manuel Llanas, professor de la UdV, qui va fer la presentació de la Miscel·lània que li va ser oferta en aquell acte. Al mateix temps, ens congratulem i el felicitem ben cordialment per la concessió del Premi Nacional de Cultura. La cerimònia de lliurament dels setze guardons atorgats aquest any se celebrarà el 24 de novembre al teatre Fortuny de Reus.

Ricard Torrents obté el Premi Nacional en la modalitat de Pensament i Cultura Científica per l'obra *'Art, poder i religió. La Sagrada Família en Verdaguera i en Gaudí'*. El jurat ha destacat que Torrents "construeix un assaig tensat per la indagació entre el desconegut i el que coneixem". L'escriptor, verdaguera, humanista i pedagog és

fundador de la Universitat de Vic, el 1997, de la qual va ser el primer rector fins al 2002. Els guardons es concedeixen anualment a persones o entitats per destacar les aportacions o activitats més rellevants desenvolupades durant l'any anterior a cadascun dels respectius àmbits culturals.

Publicacions rebudes i informació sobre noves publicacions

Publicacions electròniques:

Garcia Roca, Joaquim (2007). *Educació per a la ciutadania*. Quaderns CJ, núm. 149, setembre de 2007. Barcelona: Cristianisme i Justícia. Fundació Lluís Espinal: <http://www.fespinal.com/espinal/lilib/ct149.pdf>

Núm. 12 de la revista anual *Tendencias Pedagógicas*, que edita el Departament de Didàctica i Teoria de l'Educació de la Universitat Autònoma de Madrid, dirigida pel professor Agustín de la Herrán. Aquest número conté un monogràfic sobre Diagnòstic Pedagògic i Orientació Educativa. Se'n pot consultar l'índex a: <http://www.uam.es/departamentos/stamaria/didteo/revista/revista.html>

Del nostre consoci Joan Estruch, podem llegir l'article: ¿Un sistema educativo ineficaz, pero socialmente adecuado?, a l'adreça web: <http://amesweb.tripod.com/sistemaeducativoineficaz.htm>

Coordinada per Francisco Javier Soto, s'acaba de publicar la revista *Didáctica, Innovación y Multimedia* (DIM-9) de maig. El nucli de la revista se centra en les necessitats educatives especials NEE: <http://dewey.uab.es/pmarques/dim/revista.htm>

Revista electrònica *Educatio Siglo XXI*, de la Universitat de Múrcia, consultable a: <http://www.um.es/ojs/index.php/educatio>

Interessant i complet informe sobre l'ús del català a la universitat en l'àmbit dels països catalans, elaborat per Tomeu Simó i Mesquida: <http://www.vilaweb.cat/media/attach/vwedts/catalauniversitat.pdf>

Escola Catalana (2007). Juny, n. 441, El català... ¿llengua vehicular?. Entrevista a Ernest Maragall.
Escola Catalana (2007). Juliol, n. 442, ¿Jugum amb les matemàtiques? Entrevista a Maria Antònia Canals.

Ambrós, Alba i Ramon Breu (2007). *Cine y educación: el cine en el aula de primaria y secundaria*. Barcelona: Graó.

Amorós, Carme (2007). El coneixement de la llengua catalana a primària i a secundària. *Escola Catalana*, núm. 441, p. 23-26.

Antúnez Serafin [et al.]. (2007). *La transición entre etapas: reflexiones y prácticas*. Barcelona: Graó ; Caracas: Laboratorio Educativo.

Aranguren, Begoña (2007). *La buena educación: [la batalla del civismo contra los nuevos bárbaros]*. Barcelona: Planeta.

Arenas, Joaquim (2007). El Programa d'Immersió Lingüística, projecte genuí i acció compartida. *Escola Catalana*, núm. 441, p. 16-19.

Blanchard Giménez, Mercedes (2007). *Acoso escolar: desarrollo, prevención y herramientas de trabajo*. Madrid: Narcea.

Böhm, Winfried (2004). *Repensar la educación : diez preguntas para mejorar la docencia*. Bogotá : Editorial Pontificia Universidad Javeriana, 2004 (imp. 2006).

Broadfoot, Patricia (2007). *An introduction to assessment*. London; New York: Continuum.

Buxarrais, Maria Rosa i Zeledón, Maria del Pilar [coord.] (2007). *Las familias y la educación en valores democráticos. Retos y perspectivas actuales*. Barcelona: Claret.

Cabero Almenara, Julio; Francisco Martínez Sánchez, Mª Paz Prendes Espinosa [et al.]. (2007). *Profesor, ¿estamos en el ciberespacio?: herramientas cuasipresenciales para la formación*. Mataró: Davinci.

Caudron, Hervé (2007). *Oser à nouveau enseigner la morale à l'école*. Paris : Hachette Éducation.

Chin, Ng Bee & Wigglesworth, Gillian (2007). *Bilingualism: an advanced resource book*. London ; New York: Routledge.

Coq, Guy (2007). *Dix propositions pour une école juste*. Paris : Desclée de Brouwer.

Crisp, Geoffrey (2007). *The e-assessment handbook*. London ; New York: Continuum.

Domínguez Prieto, Xosé Manuel (2007). *Ética del docente*. Roma: LAS.

Mallart i Navarra, Joan (2007). ¿Trilingüisme o plurilingüisme? *Escola Catalana*, núm. 441, p. 34-35.

Marchesi, Álvaro (2007). *Sobre el bienestar de los docentes: competencias, emociones y valores*. Madrid: Alianza, (Competencias básicas en educación).

- Martín-Moreno Cerrillo, Quintina (2006) *Organización y Dirección de Centros Educativos Innovadores. El Centro Educativo Versátil*. Madrid: Editorial McGraw-Hill, McKernan, James (2007). *Curriculum and imagination: process theory, pedagogy and action research*. London ; New York: Routledge.
- McKernan, James (2007). *Curriculum and imagination: process theory, pedagogy and action research*. London; New York: Routledge.
- Medina, David (2007). El Pacto por la Educación en Cataluña. La realidad y el deseo. *Revista de Educación*, n. 344, set-des., p. 117-216.
- Mestre Chust, José Vicente (2007). *La necesidad de la educación en derechos humanos*. Barcelona: UOC.
- Meyer, Geneviève (2007). *Évaluer, pourquoi?, comment?* Paris : Hachette Éducation.
- Miller, John P. (2007). *The holistic curriculum*. 2nd ed. Toronto: University of Toronto Press.: OISE Press.
- Ota, Cathy & Mark Chater [eds.] (2007). *Spiritual education in a divided world: social, environmental & pedagogical perspectives on the spirituality of children and young people*. London; New York: Routledge.
- Perrenoud, Philippe (2007). *Pedagogía diferenciada: de las intenciones a la acción*. Madrid: Popular.
- Pestalozzi, J.E. (2007). *Leonardo y Gertrudis: tercera parte (1785) y cuarta parte (1787)* [introducción y traducción por José María Quintana Cabanas]. Barcelona: PPU.
- Pinilla Díaz, Alexis Vladimir (2006). *De la educación para la democracia a la formación ciudadana: una década de incertidumbres*. Bogotá: Universidad Pedagógica Nacional: Instituto para la Investigación Educativa y el Desarrollo Pedagógico.
- Popkewitz, Thomas S. (2007). *El mito de la reforma educativa: un estudio de las respuestas de la escuela ante un programa de cambio*. Barcelona: Pomares.
- Rabasa Sanchís, Beatriz (2007). *El profesor quemado: el síndrome "burnouts"*. Valencia: Redactors i Editors.
- Reyzábal, María Victoria (2007). *Convivencia, conflicto y diversidad: propuesta didáctica para trabajar la convivencia en contextos diversos*. Madrid: Comunidad de Madrid, Dirección General de Promoción Educativa.
- Teixidó, Martí (2007). El canvi curricular. *Fòrum. Revista d'Organització i Gestió*, n. 14, setembre, octubre, novembre, desembre.
- Vega, M. del Carmen (2007). *Planes de acogida e integració escolar-social de alumnes de minorías étnicas*. Madrid: Calamar.
- Venturini, Patrice (2007). *L'envie d'apprendre les sciences: motivation, attitudes, rapport aux savoirs scientifiques*. Paris: Fabert.

Comentaris de llibres

Meirieu, Philippe (2007). *El món no és cap joguina*. Barcelona: Graó.

Amb aparença de seriositat o traient-hi importància, arreu es juga a tot: a la borsa, a l'escola o a la guerra, a la seducció o a la destrucció, però, això sí, deixant enrere cadàvers de veritat i éssers humiliats o amargats. I és que, si bé un infant descobreix el món jugant, jugant, una persona adulta el destrueix. Ja comença a ser urgent que guiem els infants i els adolescents en la seva aproximació al món, que els ajudem a descobrir la fragilitat dels altres i que els ensenyem a resistir la temptació de mostrar-se prepotents i, amb això, els preparem per lluitar contra l'hegemonia de la joguina, que és també la del menyspreu i la violència. Sí, calen referències educatives clares i també un projecte polític seriós

Conté tres parts, a la primera: Petit tractat de saber viure per a més profit dels habitants del planeta en general i dels educadors en particular. A la segona, es tracta de Descobrir el món en la vida quotidiana. I a la tercera: Perspectives per a una política educativa.

** ... **

Martín-Moreno Cerrillo, Quintina (2006) *Organización y Dirección de Centros Educativos Innovadores. El Centro Educativo Versátil*. Madrid: Editorial McGraw-Hill, ISBN: 978-84-481-5667-1, 492 pàgs.

L'escola es troba en crisi. Lluny queden les utopies de canvi dels anys setanta o el bullir d'idees dels vuitanta. Les il·lusions de veure una escola millor han estat quasi arrasades pel devenir constant de Lleis Orgàniques que tot Ministre d'Educació se sent en l'obligació de promulgar; de totes elles, en la pràctica, l'única cosa que ha quedat pot resumir-se en una paraula: *buocratització*. Burocràcia escolar que intensifica el treball del professorat sense millorar la seva qualitat i que provoca desànim i

malestar en els docents. Al mig d'aquest erm són els llibres com *Organización y Dirección de Centros Educativos Innovadores*. *El Centro Educativo Versátil*, els que llancen un signe d'esperança, no tant pel que mostren, sinó pels nous camins que assenyalen i que inviten a seguir.

Davant del panorama grisenc dels centres educatius “d'influència taylorista”, és a dir, la majoria de les nostres escoles i instituts, l'autora (Catedràtica d'Universitat, especialista en Organització i Direcció de Centres Educatius) advoca pels que denomina Centres Educatius Versàtils, segons el model que va proposar en anteriors publicacions i que desenvolupa en major grau en el present volum, caracteritzats per “una organització més flexible i diversificada”, més adequada per al tipus de societat actual.

La societat ha canviat, però els centres educatius sembla que no se n'adonin. La sensació dominant entre els docents és la d'impotència per a afrontar els nous reptes que la societat els planteja. Els canvis, quan es produeixen per força legal, solen quedar-se en canvis formals, que no arriben a perforar la dura closca d'una institució fossilitzada per anys de burocràcia. D'aquí ve la importància d'aquest llibre on, a través de 12 capítols, la professora Martín-Moreno Cerrillo esmicola, basant-se en metàfores i paradigmes, la realitat organitzativa dels centres educatius i ens ofereix una detallada anàlisi dels nous enfocaments organitzatius, detenint-se en el paradigma cultural pluralista que “emfasitza en l'organització i direcció de centres educatius l'atenció a les necessitats educatives dels alumnes i de la comunitat a què pertanyen, desenvolupant estratègies per a la participació externa en els centres escolars”.

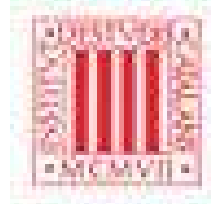
Si un proverbi africà assenyalava que fa falta tota una tribu per a educar un xiquet, és evident que en les nostres societats complexes es necessita una mica més que una família i un centre educatiu, fa falta tota una comunitat. Es necessita, per tant, “mobilitzar a tota la comunitat per a millorar l'escola”. Aquesta és la tasca a què aquesta autora consagra part de la seva producció intel·lectual i a aquesta crida contribueix a través d'un esforç integrador de les dos perspectives dominants, la perspectiva tecnicoracional i la perspectiva interpretativocrítica. Aquesta integració podria aconseguir-se en els “Centres Educatius Comunitaris”. Per a això, l'autora, baixa fins als aspectes més quotidians de l'organització escolar (considera que el centre educatiu és “una creació dinàmica en cada establiment escolar”), perquè sap molt bé, que els canvis legislatius poden ser molt importants, però és en l'entorn d'aprenentatge de l'alumnat, en la seva aula, en els seus patis, en els seus temps i en les seves pràctiques avaluatives on s'han de produir els canvis, si és que es pretén que els centres canviïn de veritat.

El volum inclou també un capítol dedicat a les organitzacions educatives virtuals, no en va l'autora és catedràtica de la Universitat Nacional d'Educació a Distància, i a les seves possibilitats transformadores.

Els dos últims capítols estan dedicats a la investigació sobre l'organització i direcció de centres educatius, així com al marc epistemològic per a generar coneixement sobre estes importants qüestions, molt interessants per a estudiants de postgrau i investigadors docents. Un llibre molt útil, sens dubte, que hauria de ser continuat amb una segona part on es plasmen experiències concretes, com fera en altres textos la Doctora Quintina Martín-Moreno Cerrillo.

Blas Jiménez Cobo
Doctor en Educació, professor de secundària

Col·laboradors d'aquest número: Blas Jiménez, Joan Mallart

IEC cent anys 1907 2007